

Ukininkas

Prekė laikraščio:
Prusuose iki parubežio 2½
markių arba 1,20 kap.
Į Ameriką ir į kitas svetimas
žemes 4 marki.
Į Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

LIETUVOS
UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

ĮSEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekė apgarsinimų:
Už eilutę smulkaus
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 feningių.

Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!

Valdžia ir Žmonės.

Visuose kraštuose mūsų brangios tėvynės Lietuvos gali išgirsti nuolat dejavimus: Sunku gyventi šioj gadynėj, vargai spaudžia iš visų pusių ir žmogus džiaugiasi žiemą kaip nors išmitęs per vasarą vargsta ir skursta, kad tik sau duoną uždirbti; mūsų apšviesti žmonės, laikraščiai ir knygelės budina, žadina mus prie mokslo, prie skaitymo, kad visi iš vieno eitumėm prieš mūsų priespaudėjus, kraugerius — rusų valdžią: daugelis-gi kvailių žmonių sako: „Ka čia pusi prieš vėją, kad ir teip gali žmogus išmisti, o gal ir dar blogiau buti, bet ačiū Dievui, mūsų valdžia ne nori teip jau labai mus spausti — štai ir bažnyčias leido statyti ir į cerves mūsų vaikų nebevaro“. — O neišmanėli, kad tu žinotum, kad valdžia tą visą padarė ne iš savo noro, bet tik dėlto, kad atsiranda, kas prieš vėją pučia, kad yra žmonės, kurie skundžiasi prieš visą svietą ant priespaudėjų, kad tie prieš vėją pučiantieji pradėda visiems aiškinti valdžios nedorybę ir jos užmanymus; ir valdžia bijodama pasipriešinimo, sumušimų ir nepaklusnumo žmonių padaro vieną koki palengvinimą, kad tuomi pritrakti prie savęs kvailiuosius.

Pažiūrėkit, kas dedasi kitur po Maskoliją, kur žmonės garbiną „carą-batiuską“ lygiai kaip Dievą. Ten užtai valdžia spaudžia ir slėgia žmones kiek įmanydama, lupa nuo jų paskutinį skatiką. Štai ką rašo pačių rusų laikraščiai.*) Viatkos rėdyboj žmonės datyrę blogesnių metų 1891 m. pardavė visus savo gyvulius, kad tik duonos nusipirkti, kad badu neprisieitų mirti; atėjo pavasaris — nebetur su kuo arti; mėgino laukus su lopetomis išvarpyti ir grėbliais užakėti, bet pasirodė, kad nedaug gali tokiu būdu nudirbti. Vienas ukininkas, su didelia šeimyna pakinkė savo sunus į žambri ir pradėjo arti; į jį pasižiu-

rėdami pradėjo kinkyti savo pačias dukteris ir ir sunus, ant galo pradėjo teip susidėję po kelias šeimynas arti; valdžia užtėmyjusi tai pagyrė ir pažadėjo tiems, kurie be arklių suars savo lauką paskolinti javų iš magazinų. Dabar tenai yra Kligenbergis, buvęs Kauno gubernatorius; mat, kaip jis čia labai smarkiai narsavo, norėdams labai greitai mūsų kailį numauti ir visus į gudus stačiatikius paversti, bet kaip tik susitiko su kražiečiais, kurie parodė, kad jie daug galės nukentėti pirm neng pasiduos gudams, tuoj jį nukėlė ten, kur žmonės lengviau duodasi kirpti.

Žiūrėkit, broliai, lietuviai, nesnauskit pabuskiti iš ilgo miego; jeigu teip miegosite gardžiai kaip miegoję ir gudų valdžią su caru batiuska garbysite, tai neužilgo sulauksite, kad reiks kinkyti į plugą savo pačias sunus ir dukteris.

Štai vėl prižiūrėkit, kaip myli savo žmones caras batiuska. Jisai turi Sibirijoje Altajuje apie 45 milijonus desiatinų žemės; ant to ploto patilptų kelias viešpatystės, kaip tai Danija, Portugalija, Norvegija, Šveicarija ir kitos: tenai yra nemaž miestelių ir šėip sodžių, ikišiol ten nė vienas žmogus negavo daleidimo sau žemę išsipirkti ir visi ikišiol tebemoka didelę samdą (randą) carui; kalnuose yra aukso, sidabro, vario, dideli miškai, žuvingi ežerai, bet iš visų tu gėrybių nė vienas žmogus negal naudotis; keli miestai, kaip Barnaulas ikišiol negalėjo išmelsti sau ganyklių, ir žmonės teip buvo suspausti, kad vargu katras te galėjo užlaikyti karvę; todėl lengva yra suprasti, koks ten vargs ir skurdimas! Štai dabar caras susimylėjo ir dovanuoja kiek ten žemės tam miestui, bet pasirodo ant žemės ir vištos negalima ganyti — teip netikusi.

O mus žmonės, išmanėliai dar laukia kokių ten geradėjųščių nuo caro; žinokit gerai, kad jis viską daro tik dėl savo naudos; jeigu kur žmonės supranta savo padėjimą ir pradeda reikalaoti ko nors, tai tada tik iš baimės duoda ką nors ir caras.

Davatkos vaikas.

*) Žr. Итерепб. Вѣд. 1899 m. N. 255.

Daina.

(Gaida pagal: Jau daugiau negersiu — Velik padainuosiu . . .)

Nuilsus saulute ant atsilsio slenka,
Nės jai dienos truso ik valiai užtenka.
Kaiman link ištolo jau kaimenės traukia,
Šilta vakarienė šeimynykščių laukia.
Prispaustas nelaimių ramumo jieškodams
Einu ant kalnelio, liudnai aš dumodams . . .
Gražumas kalnelio! Namų čionai buta?
Turbut nusikelta, nugyventa, žuta?
Tai liudyja: klevas, erškėčiai, berželis,
Grušia, pora slyvų . . . Štai krantas! Upelis!
Pakrantėms terp karklų šen-ten elksniai stuko;
Toliaus, už upelio tamsus miškas niukso.
Laukuose, nei skruzdės, šeimynykščiai dirba;
Ore kregždės šmėkši; stulpai vuodų virba.
Balts garas, kaip dumas, ties vandeniu kyla.
Įvairus paukšteliai palengva jau tylą.
Iš lauko šeimyna eis teipgi silseti.
Tik mano širdelai nēr kur pasidėti! . . .
Graudums širdį spaudžia, galva pusiau plyšta, —
Kodėl i tėvynę teisybė negrižta?
Už laikraštį, knygą, už mokslą, už šviesą,
Už artymo meilę, už žmogišką tiesą, —
Už kaltus, be meilės, muš, kaip vagis, laiko
Ir i šiaurių šalį potam blaško, vaiko;
Už girių, už kalnų, už upių gabena,
Kur paukščiai ir žvėrys be skriaudos gyvena, —
Kur pusmečiais saulė nešviečia nešildo;
Kraujageriai baisus urėdystes pildo;
Kur griausmas negriauja, perkunas netrenkia, —
Kur tik vienam velniui ir gudui nekenkia.
Tamsius ten da žmonės burtininkai kerį,
Sens velnias maskolių vaikų savo peri.
Kas tik šviesos geidžia nelenks tą nė vieną;
Lietuvoj palikt reiks kas gera, kas miela:
Tėvus, mergužėlę, pačias su vaikeliais,
Seserėles, brolius, laukus su javeliais,
Žagres, žirgus, jaučius, sodus, kalnus, mišką,
Paukščius, žvėris, orą, žodžiu sakant — viską . . .
Saulutę su mėnu, žvaigždes, dangaus skliautą,
Brangiausią tėvynę — savo mielą tautą . . .
Lietai vanduo čystas vaga tolyn plaukia,
Širdis kraujuos verda, o bet da ko laukia?
Tai vaisto ji trokšta — liudnos mus dainelės . . .
Dainuokit, broleliai! Dainuokit seselės!
Žvaigždutės jau spindso dangus liudnai margsta
Lietuviai dainuoja nors teip sunkiai vargsta.
Daina — tautos ženklas, kareivio tai kardas,
Tai kryžius krikščionių, žmogaus geras vardas,
Tai medžiu šaknelės, tai kraujas mus kuno,
Šviesa tai saulelės, tai griausmas perkuno! —
Ji gyvastį duoda, ji širdį ramina,
Ji tautai stiprybę ir meilę gamina.
Ir dar štai užtraukė liudnai sutartinę —
Dilgsnius, širdį glosto, kilnoja krutinę:

„Užpuolė nedoras tamsybių mus laikas
Tėvynė dejuoja ir verkia, kaip vaikas.
Lupikai mus plėšia, turtus naikin skriaudžia
O jei kas nor gintis, tuos labiausiai baudžia.
Kad gamtai iniršus, baisi audra kyla, —
Tad viskas kavoja, balsai paukščių tylą;
Žaibai kryžiaus plaka, perkuns trenkia, griauja,
Dangus, žemė maišos darganot neliauja;
Medžius vėjas blaško, šakas purto, krato;
Giria šlamščia užia, bet keterą stato:
Šakoms medžiai pinas, viens kitą prilauko,
Tarytum tur viltį ant geresnio laiko . . .
Audra štai praėjo, linksmai saulė šviečia —
Ant liuosybės viską kerot ir augt kviečia,
Pati jug ganta mat ir teip surėdya,
Audra jei užkyla, tur but sustabdyta.
Ar mes nelaimingi? Liudnai nors dainuojam —
Už Lietuvą kenčiam aukas jei aukuojam!
Kaip seniai gyveno, jei mes atsimisim.
Viens kitą užstosim, ir viens kitą gisim!
Mes kraują praliesim, mes galvas padėsime,
Tautos ir tėvynės neišsivadėsime!
Užkalti kentėsime, ar net svetur busim,
Dėl savo tėvynės mes niekad nežusim!
Geresnį duos laiką sutvertojas Dievas!
Gudai mums nemindžios daržus, javus, pievas;
Žmogžudžiai žus patys, ims viršu teisingi, —
Linksmai tad dainuosim liوسي ir laimingi! . . .
Sp — is.

Dar keli žodžiai apie valdžios geradėjystes.

Pirm kelerių metų valdžia paveržė nuo kompanijos gelžkelių einantį iš Liepojaus į Romunus. Tuoj ir pasirodė vaisiai tos atmainos: valdžia sumažino skaitlių tarnaujančių ant viso to kelio, per tai pasilikusiems prisiėjo daugiau dirbt, užmokesnio ne tik ką jiems nepadidino, bet kur tik galėjo sumažino; teip štai sargai kelio, išmėtyti nuo kits kito maž daug per porą viorstų pirmiau gaudavo po 12 rub. ant mėn. dabar gauna tik po 9; ir už tą menką užmokesnį žmogus turi dirbti po 12 adynų ant paros (paprastai vienoj triobelėj) gyvena po du sargu ir kada vienas stovi prie kelio 8 valandas, antras ilsis; iš tų 9 rub. turi misti visa šeimyna ir gyventi susispaudus teip ankštam kambarij, kad vos tik galima pastatyti tenai lovą ir mažą stalelį; jug ne vienam, teko matyt, kas per triobes prie gelžkelio, ir toj turi dvi šeimyni talpintis. Ant viso kelio, kaip tik atsiranda kokia nauja vieta, toj kiša gudą, o lietuvių visai nenori imti.

Visi Lietuvos ukininkai moka kas met didelę „randą“ už žemę (čyžę), o ar visi žino, kam ir už ką moka? Ne vienas gal pasakys, kad caras iš randavo išdo užmokėjo dvarponiams už žmonių žemę, todėl dabar reikia

išmokėti tuos pinigus atgal į valdžios išdą; bet atmint, kiek jau metų jus mokat tą skolą, jeigu surokuoti, tai išeis, kad jau senei užmokėta ta skola dvigubai, trigubai su žydišku procentu, patsai caras šimet jau pripažino, kad skola išmokėta, todėl čyžes liepė rokuoti ant tolesnio laiko, lygiai su kitais mokesčiais. O ar tai paskutiniai metai mokėti? kiek dar kiekvienas iš ukininkų turės vargti, badą kęsti, kad kaip nors užmokėti valdžiai daugybę pinigų, ir už ką, už kokias geradėjystes ir ant ko tie pinigai eis? . . .

Dabar vėl, taip vadinami, valniejie žmonės, kurie pradėjo tik pirm kelerių metų „vikupą“ mokėti, laukia kas žin kokių ten geradėjysčių nuo caro, laukia numažinimo baisiai didelių mokesčių, laukia jau senei ir ne sulaukia; kur-ne-kur jau girdėt numažintas esąs mokesčiai; bet tai ne numažinimas, tik viens apgaulis; vieton to kad, padėkim, mokėti per 49 metus po koki 100 rub. ant metų, dabar mokės apie 90 metų, bet po 80 rub.; ir aklas gal aiškiai matyti, kad iš tos geradėjystės caras su savo tarnais dvigubai prisipils kišenius, o žmonės bus da labiau nuskriausti, uždės pančius ne tik ant šios dienos žmonių, bet ir ant jų vaikų ir anukų (vaikų vaikų.) Tai koki vaisiai savalės valdžios tarnų, kurie naudojasi iš žmonių tamsybės ir nesikišimo į reikalus šalies valdymo. Reikia mums, vyrai, greičiaus susiprasti ir neduoti savę skriausti . . . *Spragilas.*

Galiejos liaudies universitetas.

Dabar šviesai įgyti reikia turėti pinigai; nori pastoti į gimnaziją, universitetą: nepastosi, jeigu neturi pinigų. Tokiu būdu beturčiai negali apsišviesti, nors tai butu ir gabiausieji ir moksliausieji žmonės; turtingas-gi, nors kvailiausias, gaus jį. Tamsų visuomet igausi, visuomet jis pasiliks beturčiu, nės maž ko nevisuomet tamsumas eina kartu su vargiu ir blogu gyvenimu.

Vienok kartais ir beturčiai darbininkai gauna šviesą. Padeda tame dalyke prakilnesnės, išskirtinos ypatos terp jų pačių ir nekurie apšviestunai.

Šviesa padeda žmogui kovoti su prispaudėjais, nės ji yra galybė, yra viskas. Reikia priurti, kad taip yra tik tuomet, jeigu bus daug apšviestų: nės priešiai daugeliui negali nieko padaryti.

Žmonių tamsumas labai naudingas tiems, kurie geria jų kraują, naudingas prispaudėjams. Nės jeigu to labai geradėjingo jiems tamsumo nebutų, tai ir jie neužsiturėtų. Todėl jie, kaip įmanydami, visur daro kliutis norintiems apšviesti tamsuolius. — Tai matome ir pas mus ir pas kitus; kur tik atsiras žmogus

norintis apšviesti: kur pasirodys knygos, sakančios teisybę į akis, tuoj ponai, kunigai apninka ir visaip — kaip naikina. Nėra ko stebėtis: tos knygos, tie vyrai griauja pamatą, ant kurių anie stovi; pamatas grius, — ir jų nebebus. Bet žiūrėti į juos, nėra ko: reikia eiti toliaus teisybės keliu, nežiurint į jų keiksmus ir persekiojimus.

Ir tai visur taip esti: svetimnaudžiams prispaudėjams netinka apšvietimas ir Maskolijoj ir Vokietijoj ir Ispanijoj ir t. t.

Kaipo pavyzdį noriu nurodyti tokius atsitikimus Galicijoj, priklausančioj Austrijai.

Galicijoj apšvietimas žmonių stovi neaugštai, sulyginant su kitomis vakarinės Europos tautomis. Ten mokslainių nedaug ir tos kunigų ir ponų rankose. Buvo ten vienas kunigas atsiradęs, tai kn. Stojalovskis*), bet ir jis kaip žaibas nušvito ir pranyko, nės dirbo taip lig laikui. O miestuose, kur nėra tų globėjų, apšvietimas be abejonės augščiau stovi. Ponams, kaip jau sakiau, paranku žmonių tamsumas, ir jei kokia trečia dalis ant 7 milijonų moka skaityti ir rašyti, tai dar, sako, per daug apšviesti.

Apšviestunai, kurie mato, kad apšviestus žmogui, daug blogo išnyks, ir nori tikrai apšviesti, įkuria tam tikras draugystės, rupinasi apie apšvietimą ar šiokių, ar tokiu būdu.

Jau seniaus įkurta „Liaudies mokyklų draugystė“. Šita stengiasi tik pamokinti skaityti ir rašyti. Ponai, žinoma, nepatur, todėl ką tik gyvybę ji užlaiko, nės mažai tetur pinigų.

Toliaus, darbininkų vadovai jau nuo 1895 m. pradėjo rūpintis apie savųjų apšvietimą. Tam siekiui buvo įvesti skaitymai moksliskų dalykų, paįskinami ir papuošiami su spalvuotais paveikslais stebulingo žibintuvo. Tas pritraukė daug darbininkų ir darbininkių.

Ant galo, nesenei įkurtas tapo „Liaudies Universitetas vardo Micekyčiaus“. Užpėnai pirmžengė jaunuomenė įkurė jį, norėdami tuom apvaikščioti šimtmetinę gimimo dieną ano garsaus dainiaus. „Liaudies Universitetas“, tai skaitymas ir pranešimas moksliskų žinių tiems, kurie negalėjo patys pakliuti į gimnaziją ir universitetą. Ten išguldo prigimties mokslą, apie dangų (astronomiją), istoriją ir t. t.

Atžagareiviai pajuto, koks vėjas papūtė, numanė, kad tai jiems bus gana šurpus, susitraukė ir su paniekinimu žiūrėjo ant to visko, nės matė tame „paleistuvystę“ papiktinimą nekaltų žmonių ir t. t. Jie tylėjo ir nedarė trukšmo, kad tuom daugiaus neprivilioti žmonių pirmžengims. „Tylėsime, mislijo jie, ir mažai kas težinos“. Atžagareiviai tylėjo visai, bet patyloms daug veikė, visur kliudė. Per

*) Apie jį rašyta „Ukininke“ 1897, rodos N 3.

jų patarimą Lvove nė viena mokykla nedavė buto, nors vakarais jos visuomet esti liuosos, o jos yra geros tuom, kad turi daugiau vietos ir tam tikrų prietaisų ir įrankių. Vidutinių mokyklų mokiniojams ir svietimo universiteto studentams buvo užginta dalyvauti kokiū norint budu ar skaityti ir išguldinėti kitiems, ar patiems mokintis ir klausyti. Tokiu budu tegalėjo prisidėti prie to „Liaudies Universiteto“ tik tuli profesoriai, advokatai, inžinieriai, raštininkai, žodžiu tie, kurie yra maž-daug liuosesnė. Bet ponai ir kunigai, negalėdami dabar kitaip jų įveikti, nemaž keiksmų ir paplavų išpylė ant jų nekaltos galvos. Matyt, tie keiksmai nieko jau nebeįveikia, nės jie nieko nepajuto.

Pinigų įkurimui ir palaikymui „Liaudies Universito“ buvo mažai: jie susidėdavo iš metinių įnešimų sąnarių ir pašalinių aukų iš svetur. Norėdami labiau praplatinti ir kituose miestuose ir neturėdami daug pinigų, turėjo keltis ir kitur, ir tokiu budu skaitymai buvo praplatinti miestuose ir miesteliuose.

Skaitymai buvo, žinoma, prigimtoj kalboj.

Kaip reikalinga praščiokui šviesa, galima numanyti iš to, kad ant 100 klausytojų pripuola 70 darbininkų.

Atžagareiviai nieko nebeįveiks, mislis sujudo, sukruoto, niekas jos nebesuturės!

Panašią pažvalgą ant apšvietimo praščiokų rasi ir pas mus. Kad ir keiks ponai svietiški ir dvasiški, šviesa eis savo keliu, veržsis pirmyn, ir „Tamsybės vartai“ neįveiks jos.

Žmogus.

Karkvabaliai

(Aviziai, Gramboliai).

Kas nepažįsta šitų naikintojų medžių. Paprastai šiltais gegužės vakarais jie mūsų soduose lyg bitės spiečiančios užia ir kartais nuėda kuone visus medžių lapus, tik kambliukus palikdami.

Ale ką šitie lekientieji vabalai ukininkui padaro iškados, tai tik menkniekis sulyginant su ta pragaiščia, kurią neša karkvabalių kirminai. Esdrumas šitų niekdarių neišpasakytas. Vos tik išsirytė iš kiaušinėlių, paprastai kur po veja sukrautų, jie tuojaus pradeda įieškoti maisto ir stipriais savo žandais pakerta beveik kiekvieną atrastą augalą. Labjausiai naikina jaunus medelius, pagrauzdami tukstančiais jaunų pušaičių, eglelių, berželių; nedovanoja jie ir jaunoms ropėms, kopustams, braškėms ir kitokiems augalams. Žemėj lindanti neprietelių gali pažinti pagal pavytusius daržų augalus, pagal pageltusius sunykusius medelius. Jeigu ištrauki iš žemės toki medelį, tai pasirodo nuėstos

kuone visos jo smulkesnės šaknelės, per kurias medis beveik visą maistą apturi.

Kiekvienas toksai kirminas gyvena 3 metus (geriaus-gi mintantieji tik 2), po tam persivertęs į tikrą karkvabali išlenda sau ant viršaus. Šitas vabalas gyvena tik 3—4 sanvaites, bet per šį trumpą savo amžį jis nedykaduoniauja, ale padeda daugybę kiaušinėlių, iš kurių atsiranda neužilgio jauna veislė jo kirminų. Karkvabaliai priešpiet ir beveik iki pavakarei snaudžia silpnai prisikabinę kojalėmis prie medžių lapų arba šakelių, tik vakarop jie ima lakstyti, porintis ir maisto įieškoti. —

Tokiu budu aišku, kad karkvabaliai su visa savo veisle kirminų labai daug blogo daro ukininkui. Reikia nuo jų gintis.

Apšviestesnėse šalyse naikinimas tų vabalų teip gerai sutaisytas, juogiai karkvabalių tenai nebedaug pasiliko ir nebekokią pragaistį ten jie padaro ukei.

Ką-gi daro nuo tų iškadarių?

Apkasa giliu grioviu visas iškalas, kur pasodinti jauni medeliai; apsodina aplinkui jas braškėmis, ant kurių karkvabalių kirminai ypatingai užsiuola ir jų daugybę pakerta; pakirstus augalus kasrytas sodaninkas išrauja ir kartu išrenka iš po jų kirminus. Kurmiai ēda tuos kirminus, pertai nereikia naikinti tų gyvulėlių, bet naudingiaus yra juos išileisti į sodą. Nors nekurie mokinti zoologai tvirtina, juog kurmis daugiausiai sliekais mintas, bet teisybė yra ir tai, juog jis suėda ir-gi daugybę anų kirminų.

Ale tai vis tik nedidelę dalelę tų kirminų išnaikis. Kur-kas geriaus yra rinkti ir naikinti pačius karkvabalius. Reikia paryčiais nukrėsti jie nuo medžių ir nuo šakų, rinkti tuojaus ir užmušti benzina arba gaza sudėjus į koki kubilą arba bačką; iš to pasidaro puikus mėšlas. Ale butinai reikalinga, kad tuom darbu užsiimtų ne vienas, ne du, ne keli aplinkiniai ukininkai, bet *visa apygarda, visa šalis*, kur tik yra karkvabaliai. Ką vienas ukininkas ims juos rankioti, tai labai mažai naudos iš to turės, nės karkvabalių tuojaus prilėks vėl iš aplinkinių sodų.

Kad būtų mūsų valdžia apsukresnė tokiuose dalykuose, tai galėtų didelę naudą šalei padaryti benaikindama tuos ir kitokius iškadilyvus ukei vabalus. Ale mūsų valdžios užimtos tik mokesčių rinkimu, kariumenės reikalais bei persekiojimu lietuviškų knygų ir lietuvių. Tai-gi nēr ko mums ant valdžios čionai pasitikėt. Reikia ukininkams patiems tektis į draugystes ir patiems rūpintis apie savo reikalus. Pagal maskolių įstatymus net ir tokios draugystės yra uždraustos be valdžios daleidimo, ale ant to nēr ką mums paisyt — vis-tiek, kad ir prašytumėt daleidimo įsitaisyt tokią draugystę

(tik vieniems karkvabaliams naikinti), tai valdžia nedaleistų. Bet jeigu nieko su karkvabaliais nedarysime, tai jie pastos tikra nelaimė dėl visos šalies. Ana Belgijoje, Francijoje jau beveik visai apsigynė nuo tų vabalų. E. J.

Korespondencijos.

Suvalkų губ.

Suvalkai. Jau treči metai eina, kaip pas mus atvyko baisus rusofilas Čebatariovas, direktorius pradinį mokslainių, kuris primanęs visus lietuvius vienoj' valandoj' i kacapus paversti. Čebatariovas, nuėjęs pas gubernatorių, išprašė, kad gubernatorius palieptų žemskiams kontroliuoti visus mokintojus pradinį mokslainių, ir jeigu žemskiai susektų, kad kuris iš jų užsiima lietuvytė, tai tuojaus kad daneštų žandarams, dėlto-gi dabar toki mokintojai daug priguli nuo žemskių, nės žemskiai turi valią kožnoj' valandoj' ateiti pas mokintoją i kambari ir žiurėti, ką mokintojas veikia.

Pereitą metų Čebatariovas lankydamas pradinės mokslo atkeliavo ir i Gibus (Seinų pav.), kur yra mokintojams p. Grabauckas dar nevedęs; šiam mokintojui Čebatariovas išaugšto prisakė vesti maskalką-stačiatikę, liepė su žmonėmis visur kalbėti gudiskai; žodžiu tariant, prisukė, kiek galint, terp dzukų vaisinti gudiską dvasią. Pas p. Grabaucką Čebatariovas rado gražią tvarką, vaikus gerai išlavintus, dėlto-gi dar jį pagyrė ir i knygas parašė, kad viską tvarkoj' radęs. Čion reikia patėmyti, kad mokintojams prisakyta yra, po išvažiavimo direktoriaus, parašyti pas Varšavos kuratorių ir viską aprašyti, kokiame stovyje rasta yra direktoriaus mokslo; lygia dalia ir p. Grabauckas aprašė visą stovį mokslo ir ant galo pasiskundį Varšavos kuratoriui ant Čebatariovo už tai, kad jam prisakė Čebatariovas maskalką vesti. Varšavos kuratorius p. Lyginas labai išbarė Čebatariova už tai, ką jis kišasi ne i savo dalykus. Čebatariovas baisiai įpyko ant Grabaucko ir atstatė jį nuo vietos. Grabauckas, netekęs vietos, ėjo pas Čebatariova paklausti, už ką jį atstatė nuo vietos; bet Čebatariovas neprisileido; tik iš trečio sykio davėsi perprašyti p. Grabauckui! Perprašęs Grabauckas Čebatariova ir vėl įgijo savo vietą. Iš šito paveizdo matome piktą širdį Čebatariovo ir bailumą učitelio Grabaucko; juk pats protas parodo, kad jeigu Čebatariovas mokslo ir p. Grabaucką rado viską tvarkoj', tai jis ne turi tiesos nekaltą žmogaus atstatyti nuo vietos; o jeigu Čebatariovas atstatė p. Grabaucką nuo vietos, tai Grabauckui suvis nereikėjo perprašinėti Čebatariovo, ale reikėjo paprašyti Varšavos kuratoriaus Lygino vietos, Liginas

butų prisakęs Čebatarioviui ir vėl duoti Grabauckui vietą. (? Red.)

Suvalkuose maskoliai laiko ant savo kasto šnipuką lietuviškų raštų Sakuliuką (Sokółek); tas Sakaliukas gimęs Punsko parapijoje (Suvalkų pav.), ale labai silpnai kalba lietuviškai. Maskoliai, kur tik sustveria koki numerį lietuviško laikraščio; arba kokią nors knygutę, arba koki laiską, tuojaus siunčia pas Sakaliuką, kad šis išverstų ant maskoliškos kalbos. Sakaliukas, gerai nesuprasdamas, kas ten yra parašyta, verčia, kaip jam patinka; už tą darbą maskoliai moka Sakaliukui ant metų 700 rub. Mat maskoliai visiems kvailiams moka po 700 rub., o mums lietuviškos spaudos neatiduoda; kaip pavels lietuviams spaudinti knygas tai tada liks maskolių delmone daug pinigų. Čia reik atsiminti, kad Kaune, Vilniuje ir dar kituose miestuose maskoliai užlaiko panašius šnipukus ir daug pinigų jiems išmoka.

Pernai metuose, vienas lietuvis, paeinantis iš Gelgaudiškių parap. (Naum. pav.) Jurgis Baltrušaitis Suvalkuose priėmė pravoslaviją tik dėlto, kad gauti ant žemskio; maskoliai, palaikę jį čielus metus Suvalkuose ir išmokinę stačiatikiško tikėjimo išsiuntė i Punksą kaip žemskį; šis judošius dabar šnipinėja po Punsko parapiją, ar neskaito kas lietuviškų raštų. Dėlto-gi punskiečiai labai saugokitės to judošiaus. 1897 metuose tapo nuo Šipliškių (Suv. pav.) ant Lazdijų padarytas naujas pliantas. Maskoliai neprimė vietinių žmonių dzukų prie darbo, ale pargabeno iš gilies Maskolijos daugybę kacapų. Tie kacapai tankiai pasigerdavo Šipliškių karčiamoje ir terp savęs susimusdavo; vieną sykį vasaros dieną apie keli kacapai pasigėrę užpuolė ant vietinio Žabariškių vaito ir ant žemskio, norėdami juos sumušti; bet jiems suvis nenusisėkė, nės visi žmonės Šipliškių sodžiaus subėgo ir teip supylė kacapus, kad mažai ką jie gyvi liko. Pamatęs tą karę vietinis Šipliškių žingunės načelninkas p. Baikovas, ir-gi kacapas, nusiuntė i Suvalkus pas gubernatorių tiligramą, prašydamas kariūnės maištui nutyldyt. Ant rytojaus atėjo iš Suvalkų aštuoni apicierai ir penkios rotos kareivių, iš kurių dvi rotos pasiliko Šipliškiuose ant plianto, o kitos trys rotos atėjo i Punksą, ale jau maištininkų nerado, nės šipliškiečiai, surišę tuos visus kacapus, nugabeno i Suvalkus i kalėjimą.

Iš šito atsitikimo aiškai pasirodo, kaip labai maskoliai nori ir laukia maišto iš pusės lietuvių, kad paskui prieš visą svietą apskelbtų, buk lietuviai esą neramus žmonės. Kacapai, atvykę i svetimą šalį kelia maištus, o paskui bėda verčia ant mus nekaltų žmonių.

Veisiejų bažnyčioje (Seinų pav.) pakilo muštynės terp lietuvių ir lenkų už giedojimus,

lygiai kaip anuomet Lazdijų bažnyčioje. Reikia žinoti, kad Veisiejų parapija yra grynai lietuviška (džukai), tik apie keli teip vadinami „Šlėktos“ yra Veisiejų miestelyje. Giesmės ir pamokslai nuo Vyskupo atsilankymo atliekami yra abiejose kalbose. Tie „Šlėktos“, norėdami iš Veisiejų bažnytelės suvis išgyti lietuvišką kalbą, pakėlė peštynes net pačioje bažnyčioje Dievo namuose. Džukai, ir-gi suprasdami savo tiesas ir laikydamiesi to, ką Vyskupas Baranauckas prisakė, nenorėjo savo apieisti, o iš to išėjo kova pačioje bažnyčioje. Sunkiai nukentėjo už tas muštynes vietinis kamendorius kn. Žvingila ir klebonas kn. Skrinka. Kamendorių Vyskupas nusiuntė į Senapilės klioštorių ant mėnesio bausmės, o kleboną ir skaudžiai pabaudė; abudu iškėlė iš Veisiejų. Vyskupas Baranauckas šiame dalyke labai neteisingai pasielgė, nės tie du kunigai suvis nieko nekalti. Nereikėjo duoti „Šlėktos“ ragams užaugti tegul Veisiejų bažnyčioje viskas būtų lietuviškai, tai to būtų neatsitikę.

Viesula.

Senapilės pav. Padlesnas Ironišio girios užskundė policijai strielčių Sakočių buk tas prilaikas knygutes lietuviškas, ir kad pats matęs laiškelį rašytą į strielčių su parašu „Pijušas.“ Sakočius budamas geru su Padlesnu ir nepažindamas rašto davė jam raštelį paskaityt. Atvažiavo žandarai padarė kratą, (kada? Red.) rado knygučių, bet raštelio nerado, suėmė Sakočių, atvežė į Senapilę ant tardymo. Jisai gynėsi, kad po jomarkui rado knygutes šiaudų punde įrištas, ir per kratą nuvedė tą vietą parodyt; bet žandarai apie tai nė klausyt nenorėjo tik klausė nuo kokio „Piušo“ gavęs, bet tas užsigynė, ir žandarai turėjo paleist. Mat jisai nemokytas tai jam buvo lengva ir išsiteisyt. Veliaus dar šaukė kelis kartus į Balbieriškį ant tardymo, bet jų darbas nuėjo ant nieko. Sakočius likuosi luosas.

Mylintis Tėvyne.

Seinų pav. Krasnavas. (Judošiai ir krata) Krasnave yra kanceliarija, kurioj yra raštininku garsus judošius Blaževyčius ir sėbras jo vaitas Šeštakauckas. Šiedu velnio vaikai laksto po visus sodžius savo gmino ir krato žmones, įieškodami lietuviškų knygų ir laikraščių. Ir teip juodu padarė kratą pas Tamošių Milončį Navininkėliuose. Judošius Blaževyčius turėjo piktumą už kas-žin ką ant Milončio, dėlto-gi sustvėręs kas-žin kur apie du numerių „Ukininko“, uždarė juos į kopertą, parašė ant viršaus antrašą ant vardo Milončio, paėmė savo bičiulį Šeštakaucką ir vieną žemskį, nuvažiavo į namus Milončio ir pašaukęs tų namų šeimininką atplėšė tą uždarytą laišką. Laiške radęs minėtus du numerius „Uk.“ nekaltai užpuolė ant Milončio, buk jis turys susinešimus su

Tilže. Ale to negana tą pačią dieną Blaževyčius išsižiojęs nulėkė į Seinus ir užvedė žandarus ant Milončio. Žandarai krėte pas Milončį, ale nieko nerado. Dar Milončio yra trys broliai mokintojais ir vienas aptiekorius; ir ant tų Blaževyčius užvedė žandarus, ale nieko nė pas tuos nerado. Ant galo žandarai šaukė Milončį į Seinus ant tyrinėjimo; išklusinėjo jojo, ar neturi pažystamų Amerike ir Prusuose, ar neveda kokių nors korespondencijų su užrubežiu, ar nežino, rasi kas iš aplinkimų skaito lietuviškas knygas ir laikraščius. Milončis ant tų visų klausimų atsakė: ne. Potam judošius Blaževyčius ir Šeštakauckas apskelbė savo gmino žmonėms, kad lietuviška spauda esant luosa, kad lietuviai gali pirkti lietuviškų knygų kiek tik nori; o paskui pargabeno į Krasnavo kanceliariją apie kelis šimtus maldaknygių „Aukso altorių“ su gudiškomis raidėmis ant pardavimo. Tos maldaknyges dar ir dabar guli kanceliarijoje ir nieks jų nepeika.

Tai-gi matote, kokius turime tarp savęs judošius; abudu juodu tikri lietuviai: judošius Blaževyčius paeina iš Balbieriškio parapijos, o Šeštakauckus iš Lazdijų parapijos. Lazdijų parapijonys pagarsėjo bekovodami už lietuviškas giesmes su Lazdijų miesčionimis. Džukai apskritai imant karštai gina savo bočių kalbą, o pas mus kas darosi? Meskiti lauk iš savo tarpo judošius ir pravoslavijos apaštalus!

Vesula.

Seinių pav. Teka man važiuot per *Serijų* miestelį ir pabuti čion bene porą dienų.

Buvo šventa diena. Eidams ant sumos aš išvydau didelę daugybę žmonių privažiavusių, prastai apsilvusių.

Meldžiasi čion ant lenkiškų maldaknygių, kad ir nieko nesuprasdami ir netik seni, bet ir jauni. Du vaikiščiai 15—16 metų stovėdami prie manęs meldėsi viens ant lenkiškų kitų ant lietuviškų maldaknygių ir pradėjo pirmas išjuokti antrą, kad tas ant lietuviškų maldaknygių meldžiasi, tardams: „ant lenkiškų tai visi ponai meldžiasi;“ tuom kart antras pamatęs manę puikiau apsirengusį pradėjo žiūrėt, kokios mano maldaknyges ir pamatęs lietuviškas parodė anam ir abudu pasistiebę pradėjo žiūrėt.

Bėda kad čion nėra lietuviškų knygų ir laikraščių, kurie galėtų praplatit apšvietimą bei pabudyt dvasią meilės tėvynės.

Tuom tarpu lenkiškų kalendorių ir knygų pas mus netruksta, netik pas karabelninkus ir krautuvėse žydai pardavinėja. Arbatinyčioj yra daug maskoliškų laikraščių, kaip koks ir lenkiškas, ką žmonės matit nepatingi labai ją atlankiti. Labiausia čia reik pasiskubit artimiems tėvynainiams su lietuviškais laikraščiais.

Teko man kalbėt su keleis čion, kurie nurodė man vieną vaikina, kuris turi lietuviškų knygielių, bet arba dvasiškų arba šėip nevertų o laikraščių suvis netur. Sako labai trokštam, bet nēr iš kur. Malda knyges, girdi, gaunam pas U. ale laikraščių nē K. netur.

Todėl turėdams kelis numerius „Ukiniko“ aš daviau jiems už ką jie man labai padėkavojo ir da liepiau prašit pas tą vaikina, nēs jis gaudamas knygielių gal gaut ir laikraščius.

Beto girdėjau nuo jų, kad Veisėjūs netoli nuo Serijų buvo didelis sumišimas su lenkais dėl lietuviškų giedojimų bažnyčioje. *Pasėsupis.*

Kalvarijos pav. Liudvinavas. Užstojus gavėniai mus klebonas matyt nor pribaut žmones su pasninkais, iš sakyklos persegsti žmones, kad „smertelnai“ griešja tie, kurie valgo su pienu bei su mėsa. Nurodo, kad iki 21 metų valia 2 kart prastai viena kart neprivalgyt, kitą tik užsikast.

O po 21 metų nor sunkiausia dirbtų tiktai syki ale ir tai neprivalgyt. *Pasėsupis.*

Kalvarijos pav. Daukšių par. Kalėdos niekad teip neatsižymėjo pas mus kaip šimet. Daukšių kalviui Berniui išdaužė langus ir duris, patį Bernių sumušė, kitam ukininkui gyvenančiam priešais bažnyčią norėjo suardyti triobų sienas. Varniupių kaime, kur yra monopolis, berniukai norėjo atimt visą degtinę, ale pardavėjas laikydamas duris pradėjo pačią šaukti; kad atneštų revolverį. Tie pabijoję revolverio, atsitraukė. Nauja dvorio karčiamoj vaikinai pasigėrė, pralošė į kartas ir pradėjo smarkaut; viena iš jų suėmė policija ir nuvarė į Padovinio raštyničią — veikiausiai teks pamatyti tamsiają.

Daukšiuos yra bažnyčia, bet nieko gero neišmokina, o tautiško supratimo kaip ir nėra, buvę kariumenėje pusę metų parėję nešioja drapanas kareiviškas, žiopčioją gudiškai, nors mokančiam — bjauru ir klausyt. Gaila kad nėra nevieno prakilnesnio, kuris užsiimtų platinimu raštų. Iš sakyklos kas nedėlia pilasi keiksmi, bet tai neveda ant gero kelio.

Perėjusį rudenį užsimušė puldamas iš maluno *Petras Blūdžiūs* nuo Senapilės. A. a. Petras turėjo 21 metus ir buvo geras tėvynainis; per jo rankas laikraščiai eidavo į visas puses, prie to gyvendamas netoli plento tankiai pagražindavo stulpus atsišaukimais, kurie pas mus lipdosi pakeleams ant medelių, stulpų ir kryželių. Pradėjo darbuotis 1898m. pirmiaus prie „Ukiniko“ paskiau prie „Tėvynės Sargo“ po pseudonimu „Pleituks“. Gaila vyro, kuris tiek daug gero darė savo broliams, ir troško da daugiaus dirbti ant tėvynės dirvos. *Mylintis Tėvynę.*

Naumiesčio pav. Kartais nelemtas pagrimas labiaus žmogų išniekina, kaip aršiausias išpeikimas. Paveikslan galima paimti korespondenciją iš *Plokščių*, patalpinta 1, N: „U-ko“ kur Autanas iš A-kių ima girti kunigą G. šitokiū būdu: „tasai, sako, Dievo tarnas, neteip kaip kiti (!), ką atlikus kaip kokią baudžiamą bažnyčios reikalus, skubinas tik valgyti ir gerti brangius vynus ir kitus brangius gėrimus (??)“ ... Giria lyginai farizeušo žodžiais: „Dėkavoju tau Dieve, juog ne esmi kaip kiti žmonės, plėštojai, neteisus, svetimoteriaujanti“. Kam-gi yr miela klausyti pagirimus draug su išniekinimu viso jo luomo? Ypač, kad mūsų kunigija ne yra užsitarnavusi ant tokio apskelbimo.

Toliaus, patvirtinti šitam neva pagirimui, priveda faktus visai nebuvusius arba teip iškreiptus, juog suvis jų negali pažinti. Ir teip. Sako, tasai kunigas po „ražančiaus“ lipas sakyklon, iš kur žmogus neišgirsta: „neškit aukas, busit išganyti“ ... Plokščiuose kaip kitur per visą spalį m. kalba „ražančių“ laike Misių Šv., bet kas žino, kiek žmonių susirenka kaimo parapijoje ant tokio ražančiaus, tas teisingai pasakys, juog visai — visai n'atsakantis laikas lipi sakyklon. Tai-gi ir Plokščiuose po ražančiaus jokių pamokslų nebuvo; tai tik autoriaus prasimanymas.

Paskui pasakoja apie paveikslus šventųjų su aprašymais jų gyvenimo, su kuriais esant iškabinta visa bažnytelė ... Tai neteisybe. Rods yra, tik ne visoje bažnytelėje, bet viename priebažnytyje iškabinti vaizdai šventos istorijos seno ir naujo įstatimo — tai visai kas kita.

Pagaliaus pasakoja visai juokingą atsitikimą, buk kun. G. vaikščiojęs po kaimus ir drąsinas vaikus, kad kunigų nesibijotų ... Tai, kad sakytų ant ano, kursai pirm dvejų metų išėjo iš Plokščių, tai nors tas buvo populiaris kesnis, tankiai mėgdavo pėkščias pasivaiščioti, ir tikrai užeidavo pas žmones išnetyčių, bet šitas tos doros neturi ir, išskyrus kalėdojimą, vargu pas ką atsilanko. *Naujapilietis.*

Vilkaviškio pav. Kybartų valsčiaus. Neprošali bus paminėti apie mūsų jaunumėnė parubežėje gyvenančią. Apie senuosius nēr ką daug kalbėti tik tiek verta paminēt, kad ukininkai čion gyvena ne visai blogai, perka traukia gerai alų ir degtinę, nēs apie kitokius žmoniškesnius reikalus jiems nerupi.

Bet mus jaunuminė teip-gi drąsiai žengia keliu tamsybės, — retas kas yra matęs arba skaitęs koki laikraštį ar knygutę, — tai labai didelė gėda jaunumėnei, kad, gyvendami parubežėje nenori naudotis iš tų šaltinių šviesos patys dėl savo labo.

Gizai (*Vilk. pavieta*). Radęs paskutiniame *Ukininko* pereitų metų šį tą parašytą apie rundavas knygynečias dėl lietuvių štai ir aš ką papasakosiu.

Pereitais metais vyriausybė prisakė -- vaitas suragino visus ukininkus mus valsčiaus ant susirinkimo. Susirinkome. Žilas kamisorius apgarsino, juog rundas mums pavilija susidėt ar nuo margo, ar pagalviai, kiek patys norim, žinoma, nemažai pinigų. Už tuos pinigus rundas pavelysęs prisipirkt knygų, pasistatyt ar nusisamdyt namus, kuriuose mes galėję skaityti tas knygas. „Gerai! gerai, ponas!“ surikome visi, tikėdami, juog „pavelija“ prisipirkti lietuviškų knygų. „Dievui dėkui, Dievui dėkui!“ girdėt buvo tai vienam, tai kitam susirinkimo krašte. Mat visi turbūt pajuto, nei iš čyščiaus atsiliuosavę: nuo vagių, nuo plėšikų žandarų, ir nuo kalinio liuosi — ar tai nedaug?

Ak visi žinom, juog knygos tiktai to viso priežastis yra. Vagis negalėdamas prisitaikint prie arklių, ukininką skundžia žemsargiams už lietuviškas knygas. Žemskiai, susirišę ukininką, varosi pėkščia per vienus vartus, o vagys — važiuoti per kitus vartus. Žemsargis negavęs duonios pas ukininką, tuojaus išsitraukęs iš aulo įbruka bile kur lietuvišką knygutę ir tuojaus ją randa. Žinoma, žmogų gabena į kalėjimą ir da išsiunčia ant paselenijos: jokio išsiteisinimo žandarai ir vyriausybė nepriima. Viršininkas pavieto užsimanys bile koki gerą žmogų prapuldyt, tai tiktai prisakė žemsargiams apgarsinti, juog jis yra lietuvis ir užklausęs žandarų apie tai, tuojaus krečia; ar ras ką, ar ne, tuojaus įtraukia į knygas priežiūros su vilko bilietu, o jei urėdininkas — tai tasai nelaimingas lietuvis ir vietos su duona netenka. — Bet pasirodė juog visi apsirikom. Pradžiuogės kamisorius tuojaus ėmė pasakot, juog mes, girdi, lenkiškai nemokame lietuviškos-gi knygos esą uždraustos, taigi neatbutinai reikiant pirkti, žinoma, daug ir gerų — maskoliškų knygų, iš kuriu mes, esą, išmoksime geriau apdirbinėt lauką, pamesime girtuoklianti, nės turėdami ką veikt neisime į karčiamas, busime, girdi, turtingesni ir, ant džiaugsmo visos Maskolijos, — išmoksime gudiškai. (Tai tau merga Zapyškis!) Visi pradėjome pykti ir užti, kaip bitės avilyje . . . „Vyrail palaukit!“ prakalbėjo viens iš susirinkusių, ir atsikosėjęs šėip pradėjo: „Ką jau, pons kamisoriau, girti bada, kad tėvas badu, numirė! Aš buvau Maskolijoje ir gana gerai prisižiūrėjau, kaip ten gyvena ir kaip apdirba lauką: aria arba knaisioja lauką paprastu kuolu, įrištu į tarpą dviejų tvorų (jienu). Noraga, ant to kuolo užkala tiktai turtingesni ukininkai. Laukai įleisti: javai nederą. O jei ir uždera šiek-tiek,

tai rundas skubina užgrėbt už mokesčius, kol kacapėlis nesuspsės pragert. Tai net ir užderėjus, jei nepragėrė duonutės, tai ją rundas atima, o žmonės, pons kamisoriau, Maskolijoje amžinai bada kenčia, kenčia ir kenčia! O kaip ima gerti — seni, jauni, didi, maži, moters, mergos, popai, ponai visi podraugiai, kol ant kojų pastovi — paskui pilni pašaliai . . . Tada tiktai šunes ir kiaulės rupinasi apie gyventojus to kaimo (kaimai po šimtą po du ukininkų) ir ant rytojaus tiktai tie gyvulėliai te ir žino apie atsitikimus ir nuodėmes tos nakties. Gana tankiai po tokiai puotai randa kelis lavonus su suskaldytoms galvoms ir nežino, kas teip padarė!

Atvažiavę urėdininkai į kaimą rinkt mokesčių ukininkus sumeta į duobę ant kelių parų, o paskui statiniais kaip ima lupt per blauzdas — tai ukininkas palikęs sienas, šulinį ir lauką (reštą jau buvo pirmiaus paėmę urėdininkai) dume kur kojos neša — mokintis gaspadoraut . . . Daug ir pas mus tų gaspadorių atvyksta. Mes juos vadinam buriokais kacapais. Vieni iš jų akmenis skaldo, kiti vagia arklius, tretį pastoja plėšikais, galvažudžiais ir t. t. Kiba jus, ponas, nevažinėjot po Maskoliją? Ko mes nuo ju galim išmokt?“ Čion tada iš kuopos pradėjo šipataut: „Tai mat ko mokint mus kamisorius atvažiavo.“ — „Vogt!“ — „Pijokaut!“ — „Kelią pastot!“ — „Žmogžudžiaut!“ — „Kuolais art!“ — „Kiba ant jų nuogarų!“ — „Vežkit, ponas, jiems lietuviškų knygų — tegul mokinasi!“ — „Ukininką“ „Varpą!“ — „Kalendorių!“ — „Štai dykai duosim!“ — „Nenorim maskoliškų knygų, nenorim! Nereik!“ Teip garsiai pasibaigė susirinkimas. Nepasisėkė nemitusiam kamisoriui įtaisyti knygynečią. Susirinkimas buvo paskirtas ant šventos dienos. Tai-gi daug ir jaunųjų, neprigulinčių, atėjo paklausyt ką apgarsis ir išgirdo . . . Po susirinkimui man teip nesmagu pasidarė, juog aš tik pasijutau bažnytėlėj, nors jau buvo buvę senei po mišparui. Pavakare viens sau gurinau namon per šilėlį. Kas nežino, kaip iškilmingai tyka šile rudenio laiką! Kaip čion ramu nuliudusiai dušiai! Šitam mažam šilėlyje o kokia tai milžinišką liuosybę savo krutinėje turėjo jausti senovės lietuviai, gyvendami snaudžiančiuose per amžius miškuose, jeigu dar šiėion mano krutinė teip lygiai, ramiai ir smagiai kiluojasi!

Su sykiu pašokau: suskambėjo miškas. Tai keli jauniejai, eidami paskui manę, matyt sujudinti kamisoriaus knygynečia, smarkiai užtraukė štai kokią dainelę:

Saulė nusileido,
Da pažaras šviečia,
O jau naktis snudi
Visus miegot kviečia.

Miške, kaime tyka,
Tiktai šunes loja —
Nemislykit mergos
Juog svečiai atjoja . . .

Keliais su šaltyšium
Du žemskiu guruoja
Pakaimėms nei vilkas
Žandaras varuoja.

Jus vargdieniai broliai!
Neduosit jiems „vziatkos“
Tai tuo atsidsursit
Gubernijoj Viatkos.

Tarnai nedorybės
Po Lietuvą frankos;
Kad tai Dievs prineštų
Juos prie mano rankos!

Aš, Lietuvą gindams
Juos kriuščiau kaip kriausę,
O kaulus sumalęs,
Drėbčia į pakriaušę.

Kirminai te graužtų,
Vabalai užkaštų —
Iki sudnai dienai
Ju rundas nerastų.

Sp—s.

Griškabudis. Jau pereitų metų „Uk-ke“ buvo rašyta, juog Barzdų apylinkės (Griškabudžio pav.) gyventojai buvo padavę prašymą į vyskupą, idant pavelintų jiems išteigti parapiją Barzduose, bet atsakymo lygšiolaika da nesulaukė. Sunku jiems gauti ant to pavelinimą, kad terp jų nėra bendro sutarimo: vienus atgrasino nuo šito užmanymo visokiais bauginimais Naumiesčio pralotas, o kitus gražiai prigavo pats jų prabaščius Marma.

Vienok dabartės vėl jieje subruzdavo apie tai rupintis, išnaujo padavę prašymą į Vyskupą, — dabar eisę visi išvien ir jau nieks jų nebeprigausės.

B. B.

Pilviškiai. (*Marijampolės pav.*) Pereitą vasarą atsibastė į Pilviškius žydelis su lioterija: čion jis gyveno keletą nedėlių ir sekėsi jam lošti arba, geriaus sakant, apgaudinėti žmones labai puikiai, nės niekur tiek nepelnęs, kaip Pilviškiuose. Mat, kituose miestuose policija jam nepavelijus perdaug ilgai vyravuti ir gujus kitur, Pilviškiuose-gi išduotą jam terminą lošimui pailginę dvigubai.

Loše su dideliu noru ne tik miesčionys, bet ir kaimiečiai. Daugumas miesčionių, sako, prasiološę net patalinę ir paskutines klumpes perka-gi kitų vyrų pačios ėmė kelti riksmą, kad, esą, ir vaikučiai likę nuogi per tą, prakeiktą lioteriją! Vienai moteriškei ėmus rekti ant savo vyro ir privadžioti jį Dievo prisakymais, šiteip jai atkirto: „tylėk tu, kvaile, aš geriau žinau Dievo prisakymus! Ana kuni-

gas K. kasdien nuo ryto lyg vakarui lošia, o, tarius, jis nežino Dievo prisakymų? . . . Kaip gausi per vapsas, tai tau ir bus prisakymai!... Ištikro kunigas K. buvo vienas iš smarkiausių lošikų: jisai spėjęs atlaikyti mišias, tuojaus bėgo pas lioteriją, lošė kasdien nuo ryto lyg vakaro, pakol tasai lioterninkas neišsikraustė į kitą miestą. Turim priminti, juog kunigas K. lošė ne tik už savo pinigų, bet ir už sudėtus davatkų pinigėlius ant jų vardo, nės, anot jų, kunigėlio giliukas didesnis, nėg prastų žmonių . . . Užtaigi davatkos už šitą geradėjęstę jam maloniai bučiavo rankas ir pilnais glėbiais padėjusios jam nešti namon išloštus daiktus.

Dabar-gi neseniai vėl atsirado Pilviškiuose panaši lioterija ir kunigas K. jau padaręs lioterninkui gerą pradžią. Ar gerą paveikslą mums paduoda mūsų mokintojas? Ar-gi toks lemta jam pašaukimas? Ar-gi jo prisiega lioterijoje?

Liudna turint tokius vadovus! . . .

Miesčionis.

Pilviškiai. (*Marijampolės pav.*) Neseniai vieną šventdienį mūsų jaunasis kunigas Baltrušaitis labai rusčiai išbarė iš sakyklos bedievių, — tai-gi iškeikė, jis visus tokius katalikus, ką rašo, skaito, arba platina terp žmonių bedieviškas knygas, kad esą, toki darbai tai „šėtoniški“, o toki žmonės, ką teip daro, tai tikri pragaro tarnai! Jisai sakė, kad netik tie, ką skaito rašo bedieviškas knygas, „smertelnei griėšyją“, bet ir kiekvienas užsitrauks „smertelnią grieką“, kuris tokias prakeiktas knygas laikys savo namuose, ir toki griėšnikai, esą, negali gauti išrišimo pas paprastą kunigą, bet turi eiti dėl išpažinties tik pas toki kunigą, katras turi ant to tam tikrą pavelyjimą nuo augštesnės dvasiškos valdžios.

Mes pilviškietiai žinoma, klausėme kunigėlio žodžių ištėmpę ausis, ir su dideliu žingeidumu, turbūt, ne vienas mūsų laukė, ar nepamainės kunigėlis vardus tų bedieviškų knygų? Vienok jisai, nežinia, kodėl, — nė vieną tų bedieviškų raštų nepavadino vardu ir dar laužome galvas, kas tie per raštai ir koki bedieviai skaito juos ir platina mus parapijoje? Labai geistina ir, rodos, reikalinga mums visiems, kad kunigas Baltrušaitis per kitą pamokslą teiktųsi visas tas bedieviškas knygas pavadinti tikrais jų vardais, idant mes visi aiškiai žinotume apie jas ir tokiu būdu galėtume apsisaugoti nuo tos baisios pavietrės! . . .

Jug anąmet (turbūt užpėnai) gana smarkiai barėsi už bedieviškas knygas ant šunskiečių kunigas Jakštys. Jisai naujai atkeltas į Šunskų parapiją už vikarijušą, lyg tyčia, tuojaus išgudo, juog šitoj, apygardėje platinasi

priešingos valdžiai knygutės. Dėlto-gi, vieną šventdienį iš sakyklos smarkiai išbarė jis žmones, liepdamas nė į rankas neimti priešingų valdžiai raštų, ir išvadino tokius raštus bedieviškais. Kaip, sako jis, žmonės gali būti be valdžios? be karaliaus? O mes, girdi, esame padonai, tai ir privalome klausyti savo vyriausybės ir nesibuntavoti prieš ciecorių! Ir kas karaliaus neklauso, tai ir Dievui priešingas!.

Tai, gal, ir kunigas Baltrušaitis sumislyjo pasibart ant mus už tokias-pat bedieviškas knygas, kaip ir kun. Jakštys ant šunskiečių? *Pajuris.*

— Per pusiau žiemo antrąjį prekybos mėnesį atsitiko baisi žmogžudystė. Pilviškių miesčionys paprovė du jaunų vyrų: vieną iš Pilviškių parapijos, o kitą nuo Sasnavos; vienas jų numirė išsyk po peilio geležtę, kitas-gi pasimirė pakeliui begrįždamas namon. Miesčionys juos plovė dėlto, kad anie jie atsisakė nupirkti jiems degtinės. Žmogžudžiai tapo visi suimti, bet tyrinėtojus keturius jų paleido, turbūt neradamas kaltais, o du, kaipo didžiausius kaltininkus, uždarė kalėjiman. Tai mat, kokia baisi degtinė! *Vil.*

Starpolė. Netoli Starpolės Pabaigų kaime turtingas ukininkas Vosylus buvo įsitaisęs puikių-puikiasią plytnę, kokios visoj plačioj apygardoje nerastum: sako į 3000 rublių kaštavusi jam. Plytos pas mus šiais metais labai gilioja, nes vaiskas kazermės statosi, parapija Šv. Onos koplyčia prie Starpolės bažnyčios ateinančią vasarą statys, na da ir šep daug namų darosi mieste. Vosylus gavo padaryti kontraktą su kazermių statytojais ant didelės galybės plytų, teipogi apsiėmė jis pristatyti ir ant Šv. Onos koplyčios plytas. Rodosi, ko čia reikėtų: plytnė yra, pirkikai plytų yra, na ir plytos turėtų būti... Bet pradėjo degti plytos ir pasirodė, kad Vosyliaus plytos niekai — vis sutrukusios pusiau. Išdegė kelias kaleinas, meisterius mainė po kelis kartus, ir vis tas pats. Nusigando žmogus; vaikai, bažnyčiai reikia pristatyti geras plytas, o čia kiekvienas degimas nenusiseka. Ką daryti? O žydėliai aplinkui tik suka, nori atpirkti tą dalyką. Na, ir parsamdė nemitęs žmogus visą dalyką su visais kontraktais žydamas su didele dėl savęs pragaiščia. Šneka dabar, kad meisteriai Vosyliaus buvo žydelių papirkti, kad tik plytas darytų ir jiems tas gešeftas tektų. Teip ir parėjo ant to.

Mus lietuviams da vis nesiseka toki versti užsiėmimai. Ale, Dievas duos, laikui bėgant ir jie išsimokės, pripras prie tokių dalykų, ir tada geriaus galės su žydeliais ginčytis. Nusiiminti iš tokių atskyrių atsitikimų mums vis-gi

nėr ko: jau ir tai smagu girdėt, kad mus žmonės už tokių dalykų pradeda imtis.

Klumpius

Griškabudis (*Naumiesčio par.*) Šimet Griškabudžio valsčiuje „stuiką“ apsiėmė laikyti kanceliarijos raštininkas tik už 230 rub.; gaudamas kaipo priedą prie tos sumos valdyti ir naudoti ant ištisų metų kanceliarijos lauką. Kitais metais pas mus „stuiką“ laikydavo paprastai pats vaitas ir valsčius jam išmokėdavo užtai kasmets apie 700 iki 900 rublių; — priegtam da jis valdydavo ir minėtąjį lauką. Tai-gi, šimet mums atsieis „stuika“ trissyk tiek pigiau, nėg kitąsyk. Užtai-gi mūsų vaitelis labai supyko ant savo „berno“, kad šisai drįso lįsti už akių savo „ponui“ ir žada anam atkeršyti. Bet dabar ne vienas paklaus, kodėl raštininkas teip pigiai apsiėmė laikyti „stuiką“? Gal, darydamas mielaširdystę savo valsčionims? Visai ne. Štai šį pavasarį jau pasibaigs treči metai vaito tarnystos ir rinksime vaitą išnaurovėl ant trimečio; ukvatninkų-gi įgyti vaito „pagurklį“ visuomet yra užtektinai, o terp tų konkurentų „pagurklio“ bene skaitosi ir mus raštininkas. Tai dabar, man rodos, visiems aišku, kodėl teip pigi šių metų „stuika“.

Rinkimas vaito, sudžios ir kitų „ponų“ tai yra paprasti mus gyvenime reikalai, kuriuos mes atliekame kaskart vienaip, priprastu būdu: rinkimai artinasi, „ponai“ savo kišenių krato išaugšto, jų mekleriai jau plėšia liežuvių, lkdina valsčionis dovana degtine ir tt. Teip dedasi ne tik pas mus, bet ir visur po Lietuvą. Vaitą arba sudžią paprastai išrenkame ne mes, bet tikrai degtinė: katras daugiau pralaidina mums degtinės, tas lieka išrinktas. Čion mums nė į galvą nepareina ką renkame: ar vagį, ar judošių, ar koki išgamą, — bent tik pripildo mus gerkles degtine, tai ir vis tiek, koks jis nebutų. Kas taisybė, toliau persitikriname, kad tie mus išrinktieji gana tankiai buna tikrais mus vilkais, vienok už gerą, pilną saiką baltakės vėl pastojame jų prilankioms avelėmis ir vėl per kitus rinkimus „bliuajame“ tą patį. Teip liudnai dedasi tikrai dėlto, kad mus žmonės da yra labai tamsūs ir labai nupuolę doriškai. Ar-gi reikia didesnio paniekinimo ir nužeminimo savęs, kaip parsidavimas už kvatierką tos „smarvės“?!

Mieli broliai! kada mes išsirinksim vaitą arba sudžią ne už degtinę, tikrai už gerus, padorius jų darbus?

Laikas, seniai jau laikus apie tai mums susiprasti! *Panovinis.*

Suvalkų gubernijos ežerai. Iš viso šioje gubernijoje yra apie 25 000 desetinų ežerų vandenių, kuriuose pirmiaus budavo apsciai vėžių. Bet štai nuo 1894 metų vėžiai visai

išnyko, o žuvys dikčiai susimažino, per ką pasidarė valdytojams pragaištis apie ant 50 000 rublių kasmetas. Dabar buv ministerija ukės reikalų paskyrė tam reikalingą sumą pinigų ant įveisimo vėžių į mūsų ežerus. Bet kaip tankių-tankiausiai Maskolijoj atsieina, taip ir čia turbūt bus. Pinigus rundas duos, ale iš to vėžių nedaug pasidarys, nės pinigai sueis į bedugnius mūsų „čionovinkų“ kišenius, vėžiai-gi veisis pagal Dievo valią.

Dėku Dievui jau ir dabar vėžiai pradeda vėl kur-nekur atsirasti mūsų vandenyse ir be ministerio paliepimo.

Mes-gi patys ir-gi nežiopsokime, bet veiskime žuvis ir vėžius pagal mokslo patyrimus. Kas nežino, kaip tai daryti, tegul pasiskaito knygutę vardu — *Apie Sunaudojimą Vandenių*, parašytą Šerno, išleistą kaip priedą prie „Tėvynės Sargo“ 1899 metuose. *Ežerinis.*

Kauno gub.

Šiauliai. (*Lietuviškas spektaklis. Kunigo rūpesčiai. Išpažintis.*) Vasarą įtaisyta gegužinė suerzino lenkelius: sujudo, sukruto kaip bitės spiečių leidžiant, rengėsi yvairiais budais persekioti lietuvius. Žadėjo dar-gi kviesti į talką ir raudonsiulius (Žr. „Uk.“ 1899 m. N. 8 ir 9) Dabar vėl tas pats.

Per užgavėnes buvo įtaisytas lietuviškas naminis spektaklis vienoj šeimynoj, o po jo buvo šokiai. Susirinko būrelis pažįstamų. Įtaisė pirmą kartą spektaklį „Vaito piršlysta“. Šoko ir po vidurnakčio.

Pakėlė balsą prieš lietuvius pirmiausiai žinomas mūsų kunigas šnipukas Rodzevyčius. Į antrą dieną bažnyčioj jis šoko su keiksmiais ant tų „naujų lietuvių“, kurie neva prisirišę prie savo kalbos įtaiso šokius, iš tikrųjų-gi nori sugriauti tikėjimą. Jų buvo prasidėjęs jau gavėnia, o jie negirdėjo nei varpų skambinant, nei gaidžių giestant, tik šoko vis. Ką-gi, kunigėli, padarysi, jeigu žmogus suseina su kitu ir nori pasilinksminti: palakstyti, padainuoti; o ne kiekvienas gali bičiuliuoti su šnipukais, žandais, davatkomis, degtine ir kartomis. Ir jeigu kartais ir ilgiaus pasilinksminimas užsitraukia, tai kuom jaunuomenė kalta, juog ji linksmiasi ilgiaus ir laikrodis — bjaurybė per greit eina, arba kad Dievas davė jai norą linksmintis. Man rodos, ir pats Dievas, matydamas taip padoriai besilinksminant, džiaugiasi . . .

Žinoma, Rodzevyčiui pritaria kiti lenkeliai. Įvairios jų yra veislės, teipo-gi įvairios priežastys jų rustybės. Vieni pyksta už tai, juog patys nepakliuvo ten, kiti — juog tai buvo *lietuviškai* ir t. t. Kiti ant tiek įnirto ant lietuvių, ten buvusių, juog sako, tulus atstatysė

nuo vietos, jeigu ir toliaus turėsę pažintį su lietuviais, jiems nepatinkančiais. Taip daro *Rimgaila* miesto galvinys (? Red.)

Tuojaus po užgavėnių, kada dar nevisi nurimo po tokio linksmai praleisto laiko ir, žinoma, nevisai įgalavo, — o tada žmogus išrodo lyg žemės pardavęs — prasidėjo dievobaimingi apmislųjimai apie šio svieto niekniekius, apie dangų, pragarą, ypač apie pragarą, sausakinišai velniais prikimštą. Tie apmislųjimai vadinasi rekolekcijomis. Vedė jas kun. šnipukas ir, žinoma, lenkiškoj kalboj, nės ji viena tegali dušiai išganytą suteikti; o mūsų lietuviška ir bedieviška ir mužikiška, ir su jaja tikram poneliui neišpuola varginti Dievą.

Susirinko davatkų — plytlaizių nemaža gauja, — kitos ir lenkiškai nesupranta, — paklausti Viešpaties Dievo žodžių, nors tai buvo tik Rodzevyčiaus žodžiai. Buvo teipo-gi mokintiniai, mokintinės ypač jaunesniejie, kuriems kapeliono žodis tai šventas. Rekolekcijos tęsėsi kelias dienas. Pasakojo jis ilgai apie pragarą kančias, apie velnius ir t. t. Pasakojo taip aiškiai, juog rodėsi, kad ar jis matęs pragarą ir tenai yra buvęs, ar velniai, nuolatiniai pragarą gyven-tojai, ištenai atėję jam papasakojo . . .

Ant pamokslų primena ne sykį lenkų istoriją, kad iškvepti klausytojams lenkystės dvasią. (Nesirupink, nepadarysi nieko; Lenkija Lietuvoj neatgīs!)

Ant pamokslų, apart t. v. „lenkų“, buvo ir „lietuvių“. Nežinau, kaip juos kitaip vadinti, nės jie taip savę patys vadina, dar-gi sako, esą patriotais. Tegul bus ir taip. Sunkų išpuđi daro tokie lietuviai — mokintiniai ir mokintinės ir prašalaičiai, kurie už kelių mylių atvažiuoja arba visai nevažiuoja ant užgavėnių namo, kad tik kunigui šnipukui įtikti. Žinoma plytlaizės nesupranta to, juog klausydamos tuom paturi to šnipuko užmanymus. Bet kaip tai sunku matyti taip darant „lietuvius“! Rodzevyčius persekioja lietuvius ir, kur tik įmano, ten kanda, o mūsų „lietuvių“ ir „lietuvaitės“ už-miršę tą viską, skubinasi prie jo, kad nepasakyti daugiaus.

Tik tuomet tegalės lietuviai stipriai kovoti su tokiais tamsybės apaštalais, kada išsižadės bičiulystės su mūsų persekiotojais ir priešais, kada perstos šelpę mūsų naikintojus. Pavardės tokių „musiškių“ reikėtų apgarsinti, bet pakol atidėsiu ant tolesnio laiko.

Arba vėl atsirado nauji mūsų ganytojai. Šulčius ir Jazdauckas ikišiol dar tik keikdavo tulas knygetes lietuviškas per pamokslus, o dabar jau klausinėja per išpažintį, „kokias knygetes lietuviškas kas skaita, iš kur gauna, ir tt.“ Jeigu nori, kad kunigas per spaviednę nešnipinėtų, tai išpažink savo kaltes lenkiškoj

kalboj, tada gali nesibijoti naujų žandarų bičiulių. Ot kaip mūsų kunigeliai platina lenkystę. Nėra ką kalbėti apie Rodzevičių, nors užgyne ir ant karčiukių rašyti lietuviškai: liepia rašyti ar lenkiškai ar lotyniškai (nors nevisi klausio tokio kvalio paliepimo).

Laikas jau baigti. Matome, juog žandarai, policija persekiojo lietuvius, draskė atsisaukimus, bet nieko neįveikė. Pradėjo persekioti mus saviškiai, bet čia tokia pat vaisiai to darbo. Lietuviai kaskart stiprinas, skaitlius jų didinas, ir juo labiau persekioja, juo labiau nuolesni darosi, ir tamsybės vartai jų nepergalės.

P. Ragaišis.

— *Žiemos uždariai. Stoka vienybės.)*

Daug bėdos turi žmonės su tais uždariais. Pinigų nėra, reikia kur nuošaliai užsidirbti ant mokesčių už nuvežimą ašies medžių iš miško į miestą moka Šiauliuos labai pigiai: po 3½—4 rub. Su ketvertu arklų tepaimsi tik pusašį, tokiu būdu išpuola po ½ rub. ant arklio. O kiek pašaro išeina, kiek žmogus privargsta!

Vilkmergė. *Vilkmergės* mieste tankiai galima matyti žmones, skriaudžiamus t. v. žvalgytojų tvarkos, žemesnių policijos tarnų (horodovikų), ir tai atsitinka dekavojant naujai paskirtam „spraunininkui“ Stefanovicziui Doncovui, kuris įtaisė čigoniškus kančiukus mušti žmonėms sodiečiams ką atvažiuoja ant prekyviečių (rinkų). Dabar nuolat regi su širdies skaudėjimu, viežėčias ar rogies apspiestas policbernių, niurkančių ar kumščiuojančių paglemžtą po savimi žmogelį. Jei žmogelis prantus iškia jam kokią dešimtį ar grivną, tuomet buna gerai, bet jei ne, — tuomet nelaimė jam: policijos bernai, įsitęsia žmogutį kieman kvartalo, išleidžia iš ten pusgyvį. Stebėtinai daiktas, kad atsitiktus vagystai, ar žmogūdystei, maskolių valdžia nelabai greita ir nelabai sumani, bet dalyke jieškojimo lietuviškų laikraščių ir persekiojimo už tai dalyke platinimo maskolystės, tai mus policija pasirodo greita ir atlieka tai su nežmokiška narsybe. Yra Maskolijoje draugystė gyvuolių gluobos, bet apie užtarimą ir globą gyventojų valdžia nė kiek nesirupina: valdžia su žmonėmis elgiasi pykčiau neg kitur su galvijais. Vyrų, ne pasiduokite žmogūdžiams Vilkmergės horodovikams, skuskitės prie Prokuroro Aplynkinės Teisvietės prie gubernatoriaus ir toliau, ginkitės nuo įvairių varginimų.

Man patiko apsėjimas maskolių sentikių, kuomet vieną iš jų nutvėrė horodovikai ir mušdami tąsę po gatvę, kiti jojo draugai užstojo už jį, pareikalavo nebemušti, bet vesti kvartaliam su jais kartu ir neatsiskyrė nuo nuskriausto draugo: paskui buvo liudytojais kaltybės korodovikų, kurie norėjo išgauti „vziatką“.

Skaututis.

Vilniaus gub.

Vilnius. (*Činovnikai po sudu*). Visi labai gerai žino, kad mūsų činovnikai tik tam daugiausiai ir siunčiasi į Lietuvą, kad pasiplėst kyšių, prisipirkt pusdykiai dvarų pas mus ir laimingai lėbaut ir iki galui savo netikusio gyvenimo. Jei atsiranda koksi maskolių činovnikas, kuris kyšių neima, tai visus neišpasakyt dyvai ima, ir toki tankiausiai visi per kvailą laiką. Bet žmonių gyvenime yra daug prieštaraimų. Štai viens toksai prieštaraimas neseizai*) sugadino karjerą dviem Vilniaus činovnikams: buvusiam miesto policeisteriui valstijos dumčiui, kavalieriui orderiui, Rajevskiui ir jo pagalbininkui buvusiam miesto brandmeisteriui Beck'ui, Tuodu vyru eidamu pėdomis savo vyresniųjų ir jausdamu gerai, kad „rankos duotos Dievo kyšiams imti“ — „ėmė“ kur tik prigriebdamu. Kiek ir nuo ko juodu pristėmė išvis, niekas nežino, bet į viršų išplaukė mažmožiai lupimai po keletą rublių nuo vežėjų. Tai yra žmonės neturtingi ir nuo jų negali daug paimti, užtatai ir ėmė tudu ponu nuo jų tik po 2 iki 12 rublių. O jei katras vežėjo negalėjo atsipirkt, tai tą kišdavo ant kelių dienų į kozą. P. Eduardas Beck net teisinosi prieš sudą, kad jisai tiems vežėjams labai gerai darydavęs, nės galėjęs nuo jų atimti tiesą važioti pasazierius, ale jis to nedarydavęs, tik pinigus nuo jų imdavęs ir į kozą kišdavęs. — „Na kas vežėjui geriau: ar nustoti uždario, ar koze dvejatį dienų pasėdėt?“ — klausė p. Beck sudo.

Rajevskis-gi vėl pasiūkė ant savo augštų pažinčių su buvusiu Kauno gubernatorium Klengenbergu ir su buvusiu Vilniaus gubernatorium Grevenitzu. Aniems ponams viešpataujant, pasak Rajevskio, ant kokių niekniekių, kaip paėmimas kelių rublių, visai nežiurėta. Byla-gi dabartinė išsaukta visai bereikalingą per nesusipratimą buvusio gubernatoriaus Freze: kad jisai butų geriau pažinęs reikalus, tai gal butų nepakėlęs tokios bylos.

Avokatai, kaip tai priprasta, kiek galėdami teismo savo klientus. Akyviausiai kalbėjo Rajevskio apgynėjas advokatas Kaminskis, kuris pripažindamas, kad visi „ima“, prašė sudo nebaust už toki visų grieką ir Rajevskio, bet jei „Kas yra be grieko, tegul pirmutinis metą į jį akmeniu!“ — užbaigė kalbą p. Kaminskis nevisai vietoje privesdamas žodžius Jezaus Kristaus.

Sudas vienok, matyt, nenorėdamas prie tokių griekų prisipažinti nubaudė Rajevskį ir Beką ant 21 metų į Tomsko guberniją. G.

*) Pabaigoje vasario mėnesio 1900 m.

Turgeliai. (*Vilniaus parietol*). Tai yra miestelis už kokių 3 mylių nuo Vilniaus. Aplinkiniai gyventojai kalba namie lenkiškai-baltgudišku žargonu, lietuviškai nebemoka. Kitąkart, aišku, čionai tikrų lietuvių gyventa, nės daugelis aplinkinių vietų lietuviškus vardus nešioja: Turgele, Vilkiški (dvaras), Pilokancy (kaims), Oskerdžiški. Randasi lietuviškų pravardžių ir pas vietinius gyventojus, kurių jau tėvai lietuviškai nemokėjo: Daukševič, Čepulionis, Kitkovski. Toliaus už dvejetos mylių ant Ašmėnos pavažiavus jau randasi lietuviškai kalbančių žmonių.

Reikia pasiskubint suteikt į tas vietą, kur užsiliko da lietuviška kalba, knygų lietuviškų. Labai prašome! K.

Liepojus. 16 sausio buvo pas mus pirmą syk lietuviškas spektaklis; tapo perstatyta „Amerika pirtyje“, žmonių susirinko tiek daug, kad bilietų pritruko, dėl stovinčių buvo padaryta dar 100 naujų bilietų ir tuos išpardavus, norinčių gauti bilietą buvo dar daug. Matyt, kaip tai lietuviai yra ištroškę girdėt savo prigimtą kalbą viešoj vietoj; vienas žmogus net iš Romnų atkeliavo iš už 1500 v. vien tik dėl spektaklio, taip pat buvo atkeliavę iš kitų Lietuvos kraštų, kaip tai nuo Šiaulių, Pašvytinio, Kuršėnų, Viekšnių, Mažeikių, Iłakių, Skudės ir tt. Suprantamas daiktas, kad tie visi žmonės važiovo ne dėl pačios komedijos pamatymo, ne dėl pasigerėjimo artistiška dovana veikiančių, bet visą tą kelionės vargą ir kaštą padėjo tik dėlto, kad išgirsti ant scenos savo numylėtą kalbą. Butų ir daugiau žmonių atvažiuavę jeigu but gauta žinia. Terp publikos, teisybė, buvo nemaž ir svetimtaucių, kurie atėjo čion vieni pasiklausyti kaip skamba lietuviška kalba, kiti pamatyti, kokiais spėkas turi lietuviai, buvo ir tokių (iš lenkomanų) kuriems rupėjo atrasti tam lietuvių apsišaukime ką nors juokingo, silpno arba jų dvasiai priešingo. Kiek buvo galima patėmyt terp publikos buvo užganėdinimas, ir pasigėrėjimas iš vakaro. Nevenias iš darbininkų, kurių buvo daugiausiai, dėkavojo įrengtojams, prašė tankiau įtaisyti spektaklius. Labiausiai džiaugėsi darbininkai, kad latviai nebegalės taip niekinti lietuvių (lietuvių vardas Liepojuj terp latvių ikišiol buvo koliojimo žodis), nės latvių spektakliai tokio pasisekimo niekad neturėjo. Veikiantieji pusėtinai savo roles atliko; geriausiai Bekampis, — gan buvo pasirodyti jam ant scenos, jau publikoj girdėt buvo juokas ir rankų plojimas.

Ryga. 29 sausio pas mus buvo perstatyta pirmąsyk nauja originališka drama „Laimę suardyti, tai nuodėmę pagimdyti“, M. Š. parašyta.

Turinys dramos, kiek atsimenu, yra toks. Garnienė ištekęjusi už turtingo ukininko per

tėvo prievartą ne myli savo vyro, negalėdama užmiršti išimylėjusio į ją neturtingo Jono savo meilytės; juodu retkarčiais susieina ir tuomi dar labiau sustiprina savo meilę. Vieną syk randa juos besibučiuojant sena Garnienė. Išvaro Joną su šluota. Jonas matydamas, kad sunku bus jiems tankiaus susieiti, užmano ne dorą darbą užmuša savo numylėtosios sūnų, padaro tą taip, kad tėvas užmuštojo pasidaro kaltininku ir pakliuva į rankas policijos ir po sudu. Jonas tikėjosi, kad Garnys bus į Sibirą išvartytas, o jis su Garnienė galės liuosai gyventi. Bet Garnienė iš gailėsties sunaus nustoja proto; laike tardymo įeina į tardininko kambarį jieskodama savo sunaus, apkabina Joną, tartum savo sūnų, bet išgirdus nekurius liudytojų žodžius, šušunka: „Jonas—žmogžudys!“ ir negyva krinta ant žemės.

Drama labai striuka, susideda iš trijų aktų, pilnų baisių atsitikimų ir efektų, ne visada užtektinai motyvuotų ir suprantamų; sunku daleisti, kad paprastas žmogus, kaip Jonas, nepasileidėlis ir ištvirkelis koksai, galėtų užmušti savo numylėtinės sūnų. Kaip Garnio motina išvaro Joną su šluota, tai jaunoji Garnienė iš tos gėdos pjaunasi; Garnys radęs savo sūnų negyvą nori pasikarti; tokie ir panašūs atsitikimai vargiai gali but išaiškinti pasiremiant ant kasdieninio mūsų žmonių gyvenimo ir jų budo, tokie darbai „karštaklečiams“ pritiktų, bet ne flégmatikams ir labiaus protu gyvenantiems lietuviams.

„Toj dramoj“ yra ir labai gyvas sriovelis tai komiški tipai, kurie geriausiai autoriui nusisekė: Garnių pusbernių, šimtininkas ir Daugšnekenė; tų trijų mažos roles, bet jos labai pagražina dramą. Reiktų, kad ir Lietuvoje atsirastų teatrai. Toki teatrai nenžginta daryt. A.-s.

Iš Anglijos.

Bethvel Park lietuviškų šeimynų yra 16, visi dirba anglekasyklose uždirba šiuom tarpu ne visai blogai, bet uždirbtus skatikus daugiausia praleidžia ant gėrimo, kartų lošimo, provų. — Miestelyje *Bellshill* — 14 liet. stubų (vyrų apie 50) Mossend — 15 stubų, Niew Park — 10, Haliton — 4, Brigit Blantiri Pales — 15, Garšelej, Karambrej, Koldroj — 23 stubos, iš viso apygardoj yra apie 100 stubų, o rokuojant stuboj po 5 vyrus iš viso bus apie 500. Tautos reikalus supranta vos pora vyrų, tarpe kitų atsiranda toki mėgsta pasiskaityt, bet tikt pasakas ir dainas. Vienam vyrui renkant pinigų ant išsirašymo laikraščių daugelis prikišo p. Montvilą, kuris rinko pinigų ant parodos reikalų ir išvažiovo nesusipratęs su aukautojais.

Praejusį metų atkeliavo čionai daugelis emigrantų, tarpe jų kelios merginos iš apie-linkės Senapilės Keturvalkių ir Gižų, kurios neužilgo ištekojo.

Bėgant laikui atsirado daugelis lietuvių ką pradėjo nelemtai elgtis prie darbo, dėlto kompanija išdavė jiems įstatymus verstus iš angliško į gudišką, kad duot jiems susiprasti kaip reikia elgtis po žeme. Už pinigus gavo vertiką (bene žyda); nės čionai daugelis. Neilgai trukus visi gavo po knygelę įstatymų, tik gaila kad tie mūsų vyrai dabar nežino nieko nesu-pranta ant knygos. Gaila, kad iš tokios daugybės neatsirado nėvienas, kuris būtų pasakęs, kad jie ne rusai, bet lietuviai.

Paskutiniam laike Skotijoje kilo vaidai su kunigu ir parapijonais, bet ne dėl bažnytinų ar dvasiškų reikalų, bet dėl duonos keptuvės, kurią praėjusį metų uždėjo kunigas; kunigas užmanė tą darbą, rinko nuo sąnarių pinigus ir viską sutaisė (pats-pinigių nedėjo), bet veliaus kunigas atsitraukė nuo duonos keptuvės ir pavedė patiems rėdytis. Vieni pyko ant kunigo, kad lenką įstatė už gaspadorių, kiti vėl, kad rokundų nuo pat pradžios neparodė, o patis peržiūrėt tą reikalą neistengė. Čia pradėjo maišytis nemažai žydai, kurie pyko ant kunigo už surėdimą lietuvių draugystės; pradėjo kiti rašyti prašymus pas vyskupą, kad kunigs nežiūrys dvasiškų reikalų, bet tik duonkepės, kiti net atsišaukė per „Tėvynės Sargą“ įieško-dami sau kunigo lietuvio, ant galo buvo kunigo sušauktas mitingas ir buvo klausti, ar šitas kunigas geras. Nieks nieka nesakė prieš jį, ir da sutarta rašyt protestą prieš „Tėvynės Sargą“ dėlai garsinto atsišaukimo.

Kunigas jau išvažiavo į Ameriką

Erškėtis.

Iš svetur.

Bulgarija. Bulgarijai labai prastai einasi su pinigais. Nors tenai yra seimas, bet išrink-tieji arba delegatai iš baimės neprieštarauja nėkokiam valdžios užmanymui, nors jis tiesiai šalį skandintų; todėl viską tenai daro kunigaikštis su savo patarėjais, kuriems daugiausia savo kišenė ir pilvas rupi, negu tautos gerovė. Todėl nėra ko stebėtis, kad taip bešeimininkau-jant, Bulgarija įlindo iki ausų į skolas ir dabar jau nė procentų nebeįveikia užsimokėti; užstatė visus savo geležinkelius, ir tai mažai tegelbt. Norėdama išrinkti nors šiek-tiek daugiausia pinigų, valdžia nusprendė šiteip padaryti: sumažinti algą ant 7—9 procentų visiems valdininkams ir apicieriams, įvesti vėl senąjį, 1892-truose metuose pašalintąjį mokestį „dešim-tinę“. Šitas mokestis užvis daugiausia prislėgs jau ir be to nualsintus ukininkus. Jau treči

metai niekas neuždera. Jei šįmet bus geri metai (ko visi ukininkai kaip gervė giedros laukia) tuomet valdžia, imdama dešimtinę, išrinks du kartu daugiau, negu išpultų pagal buvusį mokestį. Tokiu budu ukininkai išmokės valdžiai ne 19 milijonų, bet arti 35 milijonų frankų.*) Tos valdžios nusprendimas baisiai sujudino visus ukininkus. Išmintingiesniai iš jų padarė susivažiavimą arba kongresą Plevnoje, kur susirinko iš visų Bulgarijos kraštų daug šimtų ukininkų — deputatų. Susirinkusieji išrinko pirmsėdžiu seną ukininką 80 metų amžiaus. Nors jis ir nemokėjo dailiai kalbėti, vienok jį suprato naginuoti ir kailiniuoti klausytojai. Jis išaiškino apgailėtiną ukininkų padėjimą, parodė, kad seime nėra kam už juos užtarti, todėl reikia patiems sutverti ukininkų partiją, kuri neleistų seime išleidinėti tokius įstatymus, kaip dabar naujas mokestis „dešimtinė“. Susirinkimas tarp kito ko ir ši nusprendimą padarė: „medegiškas padėjimas Bulgarijos ukininko nebegali pasigerinti dėl šių priežasčių: 1. netikusi mokesčių sistema, 2. nežmoniškas skolinio procentų lupimas nėsant kur pigiaus pasiskolinti, 3. stoka žemdirbystės mokyklų. Todėl susivažiavimas priežinasi valdžios užma-nymui įvesti mokestį — dešimtinę ir reikalauja pirmiausia sumažinimo mokesčių už žemę ir įkurimo skolinimų kasų.“ „Mes ne prašome, bet reikalaujame“, šaukė visi susirinkusieji ir liepė įrašyti tuos žodžius į protokolą, kurs buvo nusiųstas žemdirbystės ir finansų ministe-riams. P. A.

Finliandija. Nesenei susirinkęs seimas apgarsino žinias apie apišvietimo prasiplatinimą Finliandijoje. 1897-tuose metuose Finliandijoje buvo išleidžiama 198 laikraščiai, iš kurių 79 švėdiškoje, 115 finiškoje ir 4 abiejose kalbose; 1898 metuose visų laikraščių išidavo 221, iš kurių 129 buvo finiškoje kalboje; 1899 metuose buvo iš viso 227 laikraščiai, iš kurių 155 finiškoje kalboje. Toks spierus augimas skait-liaus laikraščių finiškoje kalboje parodo, kad tarp finų apšvietimas labai platinanasi. Knygnų 1897 metuose buvo 27, 1898 ir 1899 metuose buvo 28. Spaustuvių Finliandijoje 1897 metuose buvo 80, 1898 m. — 99, ir 1899 metuose — 102. Krautuvių, knygas parduo-dančių, 1897 metuose buvo 158, 1898 metuose — 169 ir 1899 m. — 192. Čia reikia pridėti, juog visų gyventojų Finliandijoje nėra pilnų trijų milijonų, tai yra maž-daug tiek-pat, kiek ir lietuviai. P. A.

Iš svetimų laikraščių: „Žurnal dla vsiech“ rašo, kad valdžia ketina įvesti starši-noms ir starastoms formą, tai yra drabužius su spindančiomis sektėmis, mundurus, o gal

*) Vienas frankas turi 35 kapeikas.

dar ir šobli lieps nešioti. Vis tai turės žinoma žmonės nupirkti, todėl ir mokesčius reikės padidinti. Teip-gi valdžia ketina įvesti apsergėsimą nuo ugnies staršinių turtų (triobų ir javų) viso valsčiaus ištekliais, taigi vėl reiks mokesčius pakelti. Rodos mūsų krašte dar nieks staršinoms ugnies nepakišo, nebent patys girti budami save susidegino, o jei teip, tai kam visas valsčius turi už tai pinigų mokėti?

Ant Kaukazo. Achalako paviete, buvo devinioliktoje gruodžio didelis žemės drebėjimas, kurs galutinai suardė 10 sodžių; daug pražuvo žmonių ir gyvulių. Tukstančiai žmonių pasiliko be pastogės, o žiema šalta. F. A.

Nesirašykite savo pravardės maskoliškai!

Daugumai iš mūsų brolių lietuvių prisieina tankiai ant visokių maskoliškų raštų pasirašyti: po visokiais „prygovorais“ suduose, pačioj gaunant grometą su pinigais arba įrašyta ir tt. Mūsų žmonės nemokėdami rašyti turi kartais už pasirašymą kitam užmokėti, dar prašyti kloniotis, kad pasirašytų; o tankiai ne atradami tam tikro žmogaus daug vargsta. Todėl suprantama, kad kiekvienas nori išsimokyti nors savo vardą ir pravardę pasirašyti; daugumas ir išmoksta, bet... ant nelaimės maskoliškai!

Jug visi gerai žino, kad maskolius nori mus praryti, apversti visus į maskolius-stačiatikius, todėl ir eina prie to visokiais keliais ir įkalba žmonėms, kad maskoliškai pasirašytų. Žinokit gerai, kad galima pasirašyti kas tik kokia kalba moka, todėl ir lietuviškai ir to nieks negal užginti, nė pačių maskolių neteisingi įstatymai.

Jeigu kas maskoliškai pasirašo tuomi parodo maskoliškai mokąs skaityti ir suprantas, po kuo pasirašo; o jeigu lietuviškai pasirašo tuomi parodo, kad nemoka maskoliškai ir reikalauja, kad kas jam perskaitytų ir išverstų į lietuvišką žodžius, po kuriais pasirašo. Tokiu būdu jeigu tokiame žmogui koksai gudas apgavikas duotų pasirašyti po kokia neteisinga popiera, tai jis turi tiesa reikalausti, kad lietuviškai persakytų; o jeigu persakytų neteip, kaip buvo parašyta ir tokiu būdu norėtų į skylę kokią įkišti, negalės, nės žmogus pastatęs liudytojus, kurie girdėjo, kaip buvo išguldyta lietuviškai, visada laimės. (? Red.)

Todėl mokinkitės pasirašyti lietuviškai ir niekad nesirašykite gudiškai. Spragilas.

Visokios popierios, parašytos žmonėms, po teisybei turėtų but išverstos į lietuvišką kalbą, nės lietuviai tik lietuvišką kalbą suprantą, gali perskaityt lietuvišką raštą ir tik po suprantamu

raštu gali padėti savo parašą, pasirašinėti akių plotu ne tik neparanku bet ir pavojinga. Dėlto reikia reikalausti ne tik įvedimo lietuviškos kalbos į urėdiškas vietas, bet ir įvedimo lietuviško rašto su lietuviškomis litaromis.

Red.

Nenieikim ir nekraipikim savo pravardžių!

Pravardės šios dienos graikų (grekonų) labai panašios į mūsų lietuviškasias. Kas skaito laikraščius, tas žino, kad pravardė dviejų garsingų Graikijos ministrų yra: Delijanis ir Trikupis. Laikę paskutiniosės karės, kurią graikai kėlė prieš turkus, laikraščiuose buvo minojamos šios šitai graikų pravardės: Sepeniotis, Grutas, Ververas, Brakas, Karvėnas, Takis Kukutakis, Almanis, Makris, Davelis, Milonas, Malonas ir kitos. Čia išrašau kožną pravardę litera į literą, nė vienos nepridedamas nė atimdamas. Tie žmonės, kurie nežioja minėtas pravardes, buvo ar dar ir tebėra garsingais savo tėvynėje, Graikijoje: kiti iš anų buvo ministrais, kiti generolais, kiti admiralais ar kapitonais kariškų laivų tai yra tokiais augštais ponais, kokiais nėra dar nė vieno lietuvio. Vienok jie savo pavardžių nemano, bet jas rašo teip, kaip jie terp savo žmonių yra vadinami. O pas mus kas dedas? Kaip tikt pavardė baigias ant *as* ar *is*, tai jos nešiojas nežino nė ką daryti. Su didžiausiu noru persimainyti, į Durnowski, Skrzinski, Szuniewicz..., kad kas tikt leistų, — teip jis bijo savo gražios pravardės su *as*, *is*. Štai paveikslas: žinau vieną lietuvių su pravardė Kiškis; teip jį vadino kaimynai, teip jis yra įtrauktas į savo valsčiaus knygas. Gavo jisai vietą dvare, tikt nebeatmenu, ar kiaules ganyti, ar bandą. Buvo tame pat dvare toks ten Narvilas, kurs jau popieruose rašydinos Norvillo. Tas tatau „pons“ Norvillo sako mūsų Kiškiui: „kam tu klopskai“ vadinies Kiškis, gražiau ir poniškiau bus tau vadintis lenkiškai „*Kiška*“. Nuo to laiko mūsų Kiškis, kurio pavardė paeina nuo gražaus mūsų gyvulėlio kiškio (zuikio) pradėjo vadintis lenkiškai — „Grobū“ „*kiška*“ lenkiškai — grobas, žarnos). Tokiu pat būdu virsta mūsų Karvelis į Kurvil ar Korvil (žinau vieną klieriką, kurs perkeitė savę iš Karvelio į Korvil). O kiek mūsų Žasyčių, Žvirblių, Alksnių pavirsta į Gąsiewskius, Wróblewskius, Olšewskius, tai ir nesuksityti. Privedžiau augščiau keles graikiškas pavardes, labai panašias į musasias, gal nevienas pamatęs, kad sviete yra nemažai garbingų žmonių, nesibijančių savo pravardžių su galunėmis *as*, *is*, susigės ir atitaisys savo iškreiptą pavardę, o kiti mes mislyti apie kreipimą savųjų.

Prie to dar, ir mūsų mokyti broliai, gal, užmes savo aki ant teip didžio graikiškų ir lietuviškų pavardžių panašumo ir, surinkę daugiau medegos išaiškis mums priežastį to panašumo. Rasi, ištikro graikai su savo Sokratu, Periklu, Demostem, Gektoru ir kitais garbingais vyrais yra mūsų artimais broliais.

J. Sv... nys.

Iš lauko kovos.

Kratos: pas Šakočių strielčių. Ivoniškio girios. Senap. pav., Suv. gub. (žr. kor.), pas Gedvilą (Šiauliuose?) — nieko nerado.

Baudos: Gedvila buvo po priežiura policijos, pabaigoj vasario mėn. atstatytas nuo vietos.

Nauji raštai.

1) **Trumpa Geometrija** P. N. Tilžeje 1900 p. 73.

2) Apie Joną Gutenbergą ir apie tai, kaip žmonės išmoko rašyti ir knygas spausti. P. N. Tilžeje 1900 p. 38.

3. Epikteto aforizmai su pridėjimu keletą skyrių, iš jo „Pruntavimų“. Su įžanga ir pažymėjimais P. N. Tilžeje 1900 p. 32.

4) Bulvių vaisymas. P. N. Tilžeje 1900 p. 31.

5) Žaibas ir griaustinis P. N. Tilžeje 1900 p. 40.

6) Trys pamokslai apie gaspadorystę dėl gaspadorių sodiečių. Parašyta P. N. (antra laida.) Tilžeje 1900 p. 35.

Atsakymai.

S-jai. Dėlei daugelio priežasčių dabar negalima duoti tvirto atsakymo. Gal greičiau susižinotume kitokių kelių?

Erskečiui. Už prisiūstas žinias ir už prizadėjimą sandarininkauti aciu; tik kitos žinios per daug vėlybos, iš jų negalėjome talpinti.

Mylinčiam Tėvyne. Prašome minėti, kada kas atsitiko, nės tai pridūoda žiniai didesnį ištikimumą ir rimtumą.

Nežinomam. Apsaką „Guvelio dumos“ tika gavome. Peržiūrėję duosime atsakymą.

Barzdylai. „Mūsų dienų stebuklai“ ir „O saulė, saulėtė“ gavome.

Lapei. Eilės „Karvelėli paukštuzėli“ mums netinka, juo kad pirma jų pusė ne Tamistos, bet kun. Vienožinskio sudėta ir jau atspausa drauge su kitoms jo eilėmis.

Vėsulai. Spaudos įrankiai yra po aštria policijos priežiura, ir netik negalima yra pas savę laikyti mažo aparato spaudinimui, bet paprasto hektografo atmušimui rašytų litarų. Koks yra atsakymas už peržengimą to įsakymo, pasiteiraukit ant vietos.

Varlei. Tamistos korespondencijos negalime talpinti 1 dėlto, kad joje yra labai mažai faktų, o 2 Tamista nori, kad „neperdirbinėt“

Skopui. Savo sądarbininkams mes galėtume tik prisiūsti dykai kokių nors lietuviškų raštų, bet ir tai dėlei daugelio priežasčių nelengva atlikti. Dabar visi dirba iš pasišventimo, teip jau kaip ir pati redakcija.

Atsakąs redaktorius Jurgis Lapinas, Tilžeje. — Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžeje.

Aukos ant kankintinių.

Nuo Vaitpiršlio 16 rub.	34,72
Nuo P. V. K. 1 rub.	1,17
Nuo A. B. Zigmantas	5,74
	41,63
	buvo 12,93

iš viso markių: 54,56

Lapinas.

Apgarsinimai.

Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviškoje kalboje, atspausťas lotiniškais literais Peterburge, gaunamas pas inžinierį **A. Maciejvskį.** Nevskis pr. n. 111 b. 73. Prekė 1 rub. už ekzempl. su pristatimu; imant 10 ekzempl. 20 % rabato.

Už $\frac{1}{2}$ rub. 66 lakštus

literatiško turinio davė 1899 m.

„Tėvynės Sargas“,

V. metai stovis ant sargybos Lietuvių tautos: šviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas. Tilsit. Germanija.

Tenpat gaunama yra ir

Žinyčia.

Mokas už kiekvieną № 50 kap. Tuodu laikraščių spaudina dar nežinomus

Vyskupo M. Valanciaus raštus.

Rankraščius į Ukininko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksai adresas padėti:

Herrn J. Lapinas, Tilsit (Ostpreussen)

Turiny.

Valdžia ir Žmonės. — Daina. — Dar keli žodžiai apie valdžios geradėjystes. — Galicijos liaudies neversitetas. — Karkvabaliai. — **Korespondencijos:** Suvalkų gub.: Senapilės pav. Seinių pav. Kalvarijos pav. Naumiesčio pav. Vilkaviškio pav. Gžai. Griškabudis. Pilviškiai. Starpolė. Griškabudis. Suvalkų gubernijos ežerai. — **Kauno gub.:** Šiauliai. Vilkmergė. Vilniaus gub.: Vilnius. Turgeliai. — Liepojus. — Ryga. — Iš Anglijos: Bethel Park. — Iš svetur: Bulgarija. Finlandija. Iš svetimų laikraščių. Ant Kaukazo. — Nesirašykite savo pavardės maskoliškai. — Neniekikim ir nekrepikim savo pravardžių. — Iš lauko kovos. — Nauji raštai. — Atsakymai. — Apgarsinimai.